

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationum// Roberti Bel-//larmini Politiani,// Societatis
Iesv// De Controversiis// Christianae Fidei, Adver-//sus
huius temporis Haereticos,// Tomus ...**

De Sacramento Evcharistiæ - Sex Libris Explicata

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1589]

VD16 B 1603

IX. Soluitur obiectio deprompta ab inutilitate realis præsentiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54113)

At quanam est ista consequentia? Marcus Hæreticus & Magus præstigiis cruorem in calice apparere faciebat; ergo Gregorius vir sanctissimus, S. Bernardus, S. Antonius, & alii quos sanctos fuisse etiam hæretici consentunt, non nisi præstigiis miracula circa Eucharistiam fecerunt. Sanè si ita licet argumentari, poterimus etiam hoc modo colligere; Moses Pharaonis per incantationes, conuertebat virgas in dracones, & aquam in sanguinem; ergo & Moses cum limilia faceret, per incantationes faciebat: & breuiter omnia miracula Christi, & Apostolorum calumniari possemus.

Dico SECUNDO, responsonem Petri Martyris vtentem aptari posse ad miracula, quæ fiunt, cum exterius in Eucharistia apparet caro, vel aliquid eiusmodi; at nullo modo aptari posse ad ea miracula, quæ consistunt in interitu hominum, est tertium & septimum à nobis recitatum: illa enim vt mortres fuerunt, non simulata, ac ficta.

Dico POSTREMO, in hoc mysterio maximè locum habere dilemma Augustini lib. 22. de ciuit. Dei, cap. 5. Nam quælibet facta sunt miracula ad hoc mysterium confirmandum, aut non sunt facta. Si facta sunt, credamus igitur, quod tot miracula confirmatum est. Si non sunt facta, hoc ipsum est summum miraculum, quod sine miraculis res tam difficilis credi potuerit à tot Philosophis, atq; à toto orbe terrarum. Nam potentia aduersariorum, quæ facillima est, non est mirum absq; vllis miraculis admittatur: nostram autem sententiam quæ non modò cum sensibus, sed etiam cum ratione peragere videtur, quis credat tantæ multitudini, sine multis, magnisque miraculis persuaderi potuisse, nisi vt dixi, hoc ipsum summum miraculum esse dicatur?

CAPVT NONVM.

Soluitur obiectio de prompta ab inutilitate realis presentia.

DVAE sunt, vt supra diximus, obiectioes aduenturiorum. PRIMA est eiusmodi: Deus nihil frustra facere solet. At frustra poneretur in Eucharistia vera corporis Domini presentia, cum satis sit, etiam illic habeamus in signo. PRIMO, quia finis, ac fructus Eucharistiæ est, nutrire animas. Non minus autem nutritur

animas Christus in symbolo existens, quam re ipsa delitescens in pane. Anima enim nutriuntur fide, & charitate: fides autem, & charitas tam bene possunt complecti Christum in caelo, quam in Eucharistia. Calvinus lib. 4. Instit. cap. 17. §. 32. *Fidem, inquit, nos ista, quam enarrauimus, corporis participatione non minus laute, affluenterque, pasimus, quam qui ipsum Christum à caelo detrahunt.* Similia habet Petrus Martyr lib. contra Gardinerum, obiecto 52. & 60. ubi etiam addit Scripturae testimonium. Nam Ioan. 16. Dominus ait Apostolis: *Expedi vobis, et ego & ad am: Si enim non abiero, Paracletus non veniet ad vos.* Non erat igitur utilis Apostolis corporalis Christi praesentia, alioqui expediuisset ipsum manere cum eis, non autem ab eis recedere. At non potest esse utilior corporalis Christi praesentia in Eucharistia, quam esset illa eadem cum Apostolis manifesta, & visibilis: igitur si illa inutilis erat post certum quoddam tempus, quanto magis ista inutilis erit?

SECUNDO, Baptismus confert gratiam, regenerat animam, ac proinde vitam spiritualem confert, licet non transmutetur aqua in Christum, vel Spiritum sanctum, sed vera & sola aqua maneat, ut antea erat: cur ergo non poterit Eucharistia conferre gratiam, & vitam iam acceptam conseruare, & augere, etiam si non mutetur panis in carnem, sed verus & solus panis maneat, ut antea erat?

TERTIO, ista praesentia Christi inuisibilis est, immò nullo sensu, ac ne ipsa quidem mente perceptibilis, nisi per fidem. At fides non egebat ista praesentia, ut Christum apprehendere posset: nihil igitur confert praesentia ista Christi in Eucharistia.

QUARTO, qui sola fide in symbolo Christum recipiunt, fructu passionis Domini sine dubio consequuntur: qui Christum re ipsa in Eucharistia sine fide percipiunt, nullum fructum consequuntur.

QUINTO, argumentatur Calvinus contra VVestphalum: *Ista praesentia realis plus incommodi, quam commodi adfert: nam facit, ut corpus Christi sit commune piis, & impiis, quod certe incommodum est non leue. Et praeterea breuissimo tempore nobis adest, nimirum quando species illa conseruantur; quod exiguum commodum est: igitur inutilis est ea praesentia.*

RESPONDEO, ista argumenta leuissima sunt. Ad PRIMVM negari potest consequentia, & antecedens. Consequentia enim illa

illa si quid probat, solum probat, non fuisse necessarium
solutè, vt in Sacramento re ipsa corpus Domini ponere
non probat nõ fuisse utile, vel frustra poni. Id enim omne
est, & non frustra fit, per quod nobis aliquid boni confertur
licet illud ipsum alia via conferri potuisset. Id verò manife-
colligitur ex multis similibus. Nam eodem modo argumen-
tari possemus in mysterio Incarnationis: Poterat Deus in
Incarnatione Filij nos liberare; frustra igitur Deus homo
factus est. Item poterat Christus homo, per quodcumque
bonum nobis reconciliationem apud Patrem mereri; frustra
igitur labores, & dolores sustinuit. Item poterat vna lango-
nis gutta nos redimere; quorsum igitur tot ludibria, verbera,
vulnera, & sanguinis totius effusio? Item poterat sine de-
scensu ad Inferos sanctos Patres inde eruere, Demones allegare
aliaq; id genus operari solo imperio; quorsum igitur illa de-
scensio? Deniq; poterant ægroti sola fide in Christum saluari
sine contactu manuum, vel simbria eius; quorsum igitur Do-
minus manus imponebat? quorsum illi tanto studio ad
briam accurrebant? Atque id genus infinita exempla pos-
adferre. Sic igitur non sequitur frustra corpus Domini
in Eucharistia exhiberi, etiamsi eundem fructum ex solo
bolo per fidem recipere possemus.

DEINDE nego eundem fructum recipi ex solo symbo-
per fidem. Nam PRIMVM magis excitatur fides, charitas,
uotio, pietas, reuerentia, cum cogitamus re ipsa nobis
vniri Christum, quàm si solum in cælo eum sedere credamus.
Et hoc experimentum ipsum abundè testatur: longè enim
aliter afficiuntur pij fideles erga venerabile Sacramentum
quàm erga imagines Saluatoris, quæ sunt mera Christi
bola. DEINDE Christus ipse dum nobis re ipsa contingit
multa nobis largitur, quæ non largiretur sine ista com-
munionis, etiamsi posset. Quemadmodum omnes, quos
tangebant eum, curabat ab omnibus languoribus, quos
non curasset, nisi eum tetigissent; vt infinitos alios, qui
non tangebant, non curabat: & tamen quis negat potuisse
eum sine illo contactu omnes curare? Sæpe etiam Principes
carceres inuisant, multos liberant, quos alioqui non liber-
sent, tametsi possent solo imperio omnes liberare sine
carceris visitatione.

Ad locum Euangelij dantur à Patribus duæ expositiones

neutra nobis aduersatur. VNA est Augustini tract. 94. in Ioan. & Bernardi sermon. 3. de ascensione Domini, qui dicunt Apostolos allectos dulcissima Christi consuetudine amasse illum humano quodam amore, dum is in terris degeret: sed oportuisse eos abstrahi, & quasi ab lactari ab humana illa consolatione, vt ad amorem spiritualem Christi prouerentur. Que expositio nostræ sententiæ non aduersatur, quia præsentia Christi in Eucharistia cum sit inuisibilis, non conciliat amorem humanum (nec enim illum videmus, aut audimus, aut cum eo versamur, vt Apostoli faciebant) sed planè diuinum, & spiritualem: quare præsentia ista solùm prodesse, non autem obesse vllò modo potest.

ALTERA expositio est Græcorum, Cyrilli lib. 10. in Ioan. cap. 32. & Theophylacti in cap. 16. Ioan. qui dicunt expediuisse, vt Christus recederet, non quia præsentia eius corporalis vnquam possit esse inutilis, sed quia vtilior erat Apostolis & nobis omnibus, eius recessus per mortem, & ascensionem in cælum, quàm conuersatio illa in terris. Deus enim constituerat non mittere Spiritum sanctum, nisi prius sacrificium crucis perageretur, & nisi dispensatio Christi per eius Ascensionem compleretur. Itaque non impediabat aduentum Spiritus sancti præsentia corporalis Christi, sed impediabat decretum illud Dei, quo statuerat, vt mors, & ascensio Christi præcederent.

AD SECVNDVM argumentum concedo, potuisse Deum, per Sacramentum Eucharistiæ etiam sine reali præsentia corporis Domini conseruare, & augere in nobis vitam spiritualementem in Baptismo acquisitam; sed non idèd inutilis est ea præsentia. Nam etiam potuisset Deus sine symbolis aquæ, & panis, id est, sine Sacramentis sensibilibus, Baptismi & Eucharistiæ eandem nobis gratiam conferre, quam per ea symbola confert: & tamen non dicunt aduersarij inutilia esse symbola externa aquæ, & panis.

ADDE, quòd non est eadem ratio Baptismi, & Eucharistiæ. Nam Baptismus nihil est aliud, nisi Sacramentum regenerationis: Eucharistia autem non est solum Sacramentum refectiois, seu mutationis, sed præterea est memoriale omnium miraculorum, & quasi compendium vitæ, passionis, & resurrectionis Domini, iuxta illud Psal. 110. *Memoriam fecit mirabilium suorum misericors, & miserator Dominus, escam dedit*

timentibus se. Quare debuit esse res plena miraculo, non rem simplex aliquod symbolum, vt non esset inferior, scilicet superior Manne Iudæorum, quod similiter fuit memoriale mirabile, quæ in deserto Hebræis contigerunt. De isto testimonium, & quasi pignus amoris Christi ergo sponsam suam Ecclesiam: & idèd sicut amor ille est infinitus, & potentia ipsius Christi est infinita, ita debuit hoc pignus superadditum esse mirabile. De qua re multa præclara extant apud Chrysostomum, homil. 24. in priorem ad Corinthios & alios. TERTIO est causa, & quasi semen resurrectionis corporum nostrorum, idque per contactum, & cõiunctionem corporum gloriosi cum corporibus nostris mortalibus, vt supra extitit in não, Hilario, Cyrillo, aliisque Patribus demonstratum. DENIQUE est sacrificium religionis Christiane (velint non hæretici) & quia sacrificium Christianorum impletum debuit figurarum veterum, & proinde præstantius sacrificium omnibus Hebræorum, non potuit in solo pane, & vino consistui, quæ sunt longè inferiora vitulis & arietibus, sed necesse fuit ipsum verum Domini corpus in hoc sacrificio contineri, vt eo modo veritas imagini, & exemplar figure, & corpus veræ quàm aptissimè responderet.

Ad TERTIVM nego, corpus Domini in Eucharistia non percipi, nisi fide. Nam etiamsi in propria specie, & immèdiatè non attingitur ab vllò sensu, nec ab ipsa mente, nisi per fidem, tamè in specie aliena, & mediatè attingitur oculis, manibus, lingua, & ipso etiam pectore. Quomodo etiam interdum luberrima pharmaca ita inuoluta dantur ægrotis in variis tegumentis, vt nullo sensu immèdiatè percipiantur, & tamen quia ipsa reuera ad stomachum penetrant, vtilissima sunt.

Ad QVARTVM concedo, sola fide sine reali præsentia corporis Domini apprehensum prodesse; & contra solo corpore per realem præsentiam acceptum nihil prodesse: sed negotium de sequi, realem præsentiam, & corporalem perceptionem inutilem esse. Nam etiamsi ista sine fide non profunt, & fides sine istis prodest: magis tamen prodest fides cum istis, quam sine istis. Quemadmodum opera bona sine fide non profunt, fides autem sine operibus prodest, cum quis videlicet ab operibus legitimè impeditur. Et tamen plus profunt opera bona cum fide, quam sola fides: & B. Mariæ nihil profuit sine Christo, nisi cum corpore concipere, & parere, nisi etiam mète per fidem.

& charitatem eundē concepisset: & contrā multum profuisset sola mente concipere, licet eundem corpore non concepisset. Et tamen quis dicere auderet, non magis ei profuisse mente & corpore Christum, quā sola mente concipere?

Ad VLTIMVM dico, nullum incommodum, sed maximum commodum consequi ex reali præsentia: nam non læditur corpus Domini ex eo, quod impiis communicatur; & in eo demonstratur summa Dei charitas. Quamuis autem breui tempore intra nos Dominū habeamus, tamen breui illo tempore maxima dona nobis largitur; alioqui etiā breui tempore tangebant simbriam Christi multi agroti, qui tamen ex eo contactu curabantur.

CAPVT DECIMVM.

Soluitur altera obiectio, quæ sumitur ab indignitate rei.

ALTERA, eaq; postrema hæreticorum obiectio ab indignitate rei sumitur. Scribit enim Calvinus lib. 4. Instit. cap. 17. §. 32. absurda oportere reiicere, quæ cœlesti Christi maiestate indigna sunt. Quæ autem illa sunt absurda, ipse eo loco non dicit; sed ab aliis ista ferè enumerari solēt; quod oportebit concedere Christum in terram cadere, dentibus atteri, in ventrem, & in secessum ire, à muribus corrodī, vel etiam deuorari, putrescere, vel acescere, denique etiam cremari. Quæ omnia, & nunc ab hæreticis obijciuntur, & olim à Berengarianis obijciabantur, vt patet ex Guitmundo, lib. 2. & ex Algero, lib. 2. cap. 1.

Sed respondemus, quod ad similia obiecta veteres Patres maiores nostri responderunt. Neque enim solū hoc mysterium, sed omnia ferè alia Iudæi, pagani, hæretici tanquam indigna, & stulta irriserunt: de quibus AVGVSTINVS in epist. 49. ad Deogratias, quæst. 6. *In ipsum, inquit, Christum non crederemus, si fides Christiana cachinnum metueret paganorum.*

Ac PRIMVM apud Iudæos Saducæi ipsi Christo quæstionem ridiculam proponere ausi sunt contra resurrectionem, vt ex absurditate, quæ inde sequebatur, concluderent, nullam futuram esse corporum resurrectionem. Videtur enim sequi, vt si mulier aliqua hîc habuerit septem viros per mortem sibi inuicem succedentes, in altera vita, aut pro vxore litigent, aut vna sit vxor septem virorum simul. Eodem modo Marcionistę

